

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SSGSKK/21

T.C.

YARGITAY

10. Hukuk Dairesi

Esas No. 2019/3307

Karar No. 2020/7385

Tarihi: 21/12/2020

- **RÜCUAN TAZMİNAT**
- **KURUMUN SİGORTALIYA BAĞLADIĞI İLK PEŞİN SERMAYE DEĞERLİ GELİRDEN FAZLASINI İSTEME HAKKININ BULUNMADIĞI**

ÖZETİ Kurumun, sigortalıya bağladığı ilk peşin sermaye değerli gelirden fazlasını isteme hakkı bulunmadığı gibi; bağlanan gelirin kesildiği veya kesilmesi gereğinin, yargılama sürecinde ortaya çıktığı durumlarda; Kurumun ödemediği veya ödemeyecek olduğu gelir kesimini rücuana isteyemeyeceği yönü de, tazmine yönelik davada gözetilmesi gereken genel ilkeler arasında bulunmaktadır.

Dava konusu edilen gelirlerin, 506 sayılı Kanununun 92. maddesi (5510 sayılı Kanununun 54. maddesi) uyarınca indirildiğinin anlaşılması nedeniyle; davalının tazminle sorumlu olduğu ilk peşin sermaye değerli gelir miktarının; gelirin başladığı tarih itibarıyla 506 sayılı Kanun 92. madde (5510 sayılı Kanun 54. madde) uyarınca indirilmiş hâli üzerinden hesaplanan ilk peşin sermaye değerli gelir miktarına, indirme tarihine kadar yapılan fiili ödeme miktarının yarısı da eklenmesi suretiyle belirlenmelidir. Mahkemece; dosyada mevcut 08.12.2010 tarihli Kurum yazısı içeriğine göre, 01.03.2008 tarihinde 506 sayılı Yasanın 92. maddesinin tatbik edildiği belirtilmiş olup ,.....nolu dosyadan bağlanan gelirlerin anılan tarih itibarıyla yarıya indirildiği belirtilerek yarım gelir üzerinden hesap

edilen ilk peşin sermaye değerinin gönderilmiş olmasına rağmen mahkemece hükme esas alınmadığı anlaşılmıştır.

Gelirin başlangıç tarihi itibarıyla 506 sayılı Kanunun 92. maddesi (5510 sayılı Kanunun 54. maddesi) uygulaması gözetilerek belirlenmiş (yukarıda anlatılan şekilde hesaplanmış) miktarını gösterir ilk peşin sermaye değeri dikkate alınarak, davalıların tazminle sorumlu olduğu ilk peşin sermaye değerli gelir miktarı hiçbir kuşku ve duraksamaya yer bırakmayacak şekilde belirlenmeli ve hasıl olacak sonuca göre karar verilmelidir.

Mahkemece yukarıda belirtilen fiili ve hukuki durumlar dikkate alınmaksızın eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması, usul ve yasaya aykırı olduğundan hüküm bozulmalı, mahkemece bozma sonrası yapılan yargılamada davacı Kurum lehine oluşabilecek usulü kazanılmış haklar korunarak elde edilecek sonuca göre karar verilmelidir

DAVA: Dava, rücu tazminat istemine ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesince, hükümde belirtilen gerekçelerle davanın davalılar ... ve ... yönünden reddine, diğer davalılar yönünden kabulüne dair verilen karara karşı davacı Kurum vekili ile davalılar ... İnş. Nak. ve San. ve Tic. Ltd. Şti. ve ...'in istinaf yoluna başvurulması üzerine, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 33. Hukuk Dairesince istinaf isteminin reddine karar verilmiştir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 33. Hukuk Dairesince verilen kararın temyizden incelenmesi davacı Kurum avukatı ve davalılar ... İnş. Nak. ve Tek. San. Tic. Ltd. Şti., ... ve ... İnş. San. ve Tic. Anonim Şirketi vekilleri tarafından istenmesi üzerine, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi ... tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

I-İSTEM:

Dava, 15.02.2008 tarihinde meydana gelen iş kazası nedeniyle vefat eden sigortalının haksahiplerine yapılan ödemelerin tahsili istemine ilişkindir.

II-CEVAP:

Davalılardan ... İnş. San. ve Tic. A.Ş ve ... İnş. ve Taah. İşleri Tic. A.Ş vekili; müvekkili şirketlerin ..., ..., Doğu İnşaat adi ortaklığı ile TOKİ kapsamında toplu konut inşaat projesi gerçekleştiğini, müvekkili şirketin Avrupa Konutları, TEM adlı inşaat şantiyesinde kalıp işinin taşeron şirket olan ... İnşaat ve Teks. Tic. Ltd. Şti.

tarafından gerçekleştiğini, bu inşaat şirketinin Hüseyin Bezzin'in de olduğu işçilere Hı-up adlı iş makinesi kullanılması zorunlu bulunan işi yapmak üzere bu makine görevlisini çağırılmayıp, beden gücü ile kalıp sökme girişiminde bulunduğunu ve Hüseyin Bezzin'in de bu şekilde çalışırken yüksekte düşerek hayatını kaybettiğini, kazalının hı-up adlı makinenin gelmesini beklemeden platformu sökmeye çalıştığından ağır kusurunun bulunduğunu, ceza dosyasında yargılamaya devam edildiğini, gerek karakol ve mahkemedeki ifadeler ile çalışma ve sosyal güvenlik bakanlığı müfettişlerinin raporuna göre olayda işçinin ağır kusurlu olduğunun açıkça belirtildiğini, müvekkili üst işveren şirketlerin işverene yüklenen tüm elimlere ve güvenlik önlemlerini aldığı, kusurlarının bulunmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı Doğu İnş. San. Tic. Ltd. Şti vekili; kazalının ... İnşaat şirketinin çalışanı olduğunu, müvekkiline kusurun yöneltilemeyeceğini, müvekkili şirketin olayda hiçbir kusurunun olmadığını, kazalının kendisinin el gücü ile sökümü yapması ve iskeleye çıkması için kimseden emir almamasına rağmen bu şekilde davranmasının kazaya neden olduğunu, işyerinde bu tarz söküm işleri için kullanılan makineler olduğunu, bu makinelerle çok daha hızlı ve güvenli söküm yapıldığını, asli kusurun kazalıda olduğunu, müvekkilinin gerekli araç ve gereci hazır bulundurup işçilere teslim ettiğini, denetlemeyi dahi yapmasına rağmen şantiye alanının geniş olduğundan her işçiyi her an kontrol etmenin fiilen mümkün olmadığını, bağlanan gelirin fahiş olduğunu, talebin zamanaşımına uğradığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Diğer davalılar davaya cevap vermemişler, ancak davalılardan ... vekili duruşmalarda davanın reddini savunmuş, kusurun ölen işçide olduğunu, sökme işinde kullanılan hı-up adlı makinenin gelmesini beklemeden kendi çabası ile halatları sökmeye çalışırken ağır kusuru nedeniyle olayın meydana geldiğini savunmuştur.

III-MAHKEME KARARI:

A-İLK DERECE MAHKEME KARARI

Mahkemece davanın davalılar ... ve ... yönünden reddine, davanın diğer davalılar yönünden kabulü ile, hak sahibi ... açısından 33.725,81-TL ilk peşin değerli gelirin tahsis onay tarihi olan 24/08/2009 tarihinden, hak sahibi ...açısından 12.212,44-TL ilk peşin değerli gelirin tahsis onay tarihi olan 24/08/2009 tarihinden, hak sahibi ... açısından 9.864,49-TL ilk peşin değerli gelirin tahsis onay tarihi olan 24/08/2009 tarihinden, 1.504,66-TL hastane masrafının sarf tarihinden itibaren işleyecek yasal faizleri ile birlikte davalılar ... İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş., ... İnşaat ve Taah. İşleri Ticaret A.Ş., Doğu İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti, ... İnşaat Nakliye ve Tekstil San. Tic. Ltd. Şti., ... ve ...'dan tahsili ile davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

B-BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ KARARI

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 33. Hukuk Dairesince davacının ve davalılar ... İnş. Nak. ve Teks. San. ve Tic. Ltd. Şti. ile ...'in istinaf istemlerinin reddine, karar verilmiştir.

IV-TEMYİZ KANUN YOLUNA BAŞVURU VE NEDENLERİ:

Davacı vekili, ... ve ... yönünden davanın reddine karar verilmesinin yerinde olmadığını, davalıların tam kusurlu olduğunu ve sigortalya verilen kusurun fazla olduğunu ileri sürerek kararın bozulmasına karar verilmesini talep etmiştir. ... İnşaat Nakliye ve Tekstil San. Tic. Ltd. Şti ve ... vekili temyizinde, müvekkillerinin gözetim yükümlülüğünü yerine getirdiğini, kusurlarının olmadığını, kusur raporuna yapılan itirazların değerlendirilmediğini ve bilirkişi raporunda işyerinde hangi önlemlerin alınması gerektiği, önlemlere uyulup uyulmadığı, işçileri kimin ne şekilde görevlendirdiği raporda ayrıntılı bir şekilde incelenmemiş olduğunu, kusurun aidiyeti ve oranı kuşku ve duraksamaya yer vermeyecek şekilde hesaplanmadığını ileri sürerek kararın bozulmasına karar verilmesini talep etmiştir. ... İnş. San. ve Tic. A.Ş vekili temyizinde, davalılar arasındaki kusur oranının farklı olmasına rağmen tüm davalıların müteselsilen sorumlu tutulmasının hatalı olduğunu ve müvekkilinin kusuru olmadığını ileri sürerek kararın bozulmasına karar verilmesini talep etmiştir.

V-İLGİLİ HUKUK KURALLARI VE İNCELEME:

Dava, 15.02.2008 tarihinde meydana gelen iş kazası sonucu vefat eden sigortanın haksahiplerine bağlanan gelir ve yapılan hastane masrafından oluşan kurum zararının tahsili istemine ilişkin olup mahkemece, yapılan yargılamada 506 sayılı Yasa'nın 92. maddesi kapsamında yeterli araştırma ve inceleme yapılmaksızın yazılı şekilde karar verilmiştir.

1-Dosyadaki yazılara, toplanan delillere ve hükmün dayandığı gerekçelere göre, taraf vekillerinin sair temyiz itirazlarının reddi gerekir. 2-506 sayılı Kanunun 92. maddesi, “Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından hak kazanılan aylık ve gelirler birleşirse, sigortalya veya hak sahibine bu aylık ve gelirlerden yüksek olanın tümü, eksik olanın da yarısı bağlanır. Bu aylık ve gelirler eşitse, iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından bağlanan gelirin tümü, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanan aylığın da yarısı verilir.” düzenlemesini içermektedir.

Kurumun, sigortalya bağladığı ilk peşin sermaye değerli gelirden fazlasını isteme hakkı bulunmadığı gibi; bağlanan gelirin kesildiği veya kesilmesi gereğinin, yargılama sürecinde ortaya çıktığı durumlarda; Kurumun ödemediği veya ödemeyecek olduğu gelir kesimini rücu istemeyeceği yönü de, tazmine yönelik davada gözetilmesi gereken genel ilkeler arasında bulunmaktadır.

Dava konusu edilen gelirlerin, 506 sayılı Kanunun 92. maddesi (5510 sayılı Kanunun 54. maddesi) uyarınca indirildiğinin anlaşılması nedeniyle; davalının

tazminle sorumlu olduğu ilk peşin sermaye değerli gelir miktarının; gelirin başladığı tarih itibarıyla 506 sayılı Kanun 92. madde (5510 sayılı Kanun 54. madde) uyarınca indirilmiş hâli üzerinden hesaplanan ilk peşin sermaye değerli gelir miktarına, indirme tarihine kadar yapılan fiili ödeme miktarının yarısı da eklenmesi suretiyle belirlenmelidir. Mahkemece; dosyada mevcut 08.12.2010 tarihli Kurum yazısı içeriğine göre, 01.03.2008 tarihinde 506 sayılı Yasanın 92. maddesinin tatbik edildiği belirtilmiş olup ,.....nolu dosyadan bağlanan gelirlerin anılan tarih itibarıyla yarıya indirildiği belirtilerek yarım gelir üzerinden hesap edilen ilk peşin sermaye değerinin gönderilmiş olmasına rağmen mahkemece hükme esas alınmadığı anlaşılmıştır. Gelirin başlangıç tarihi itibarıyla 506 sayılı Kanununun 92. maddesi (5510 sayılı Kanununun 54. maddesi) uygulaması gözetilerek belirlenmiş (yukarıda anlatılan şekilde hesaplanmış) miktarını gösterir ilk peşin sermaye değeri dikkate alınarak, davalıların tazminle sorumlu olduğu ilk peşin sermaye değerli gelir miktarı hiçbir kuşku ve duraksamaya yer bırakmayacak şekilde belirlenmeli ve hasıl olacak sonuca göre karar verilmelidir.

Mahkemece yukarıda belirtilen fiili ve hukuki durumlar dikkate alınmaksızın eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması, usul ve yasaya aykırı olduğundan hüküm bozulmalı, mahkemece bozma sonrası yapılan yargılamada davacı Kurum lehine oluşabilecek usulü kazanılmış haklar korunarak elde edilecek sonuca göre karar verilmelidir.

O hâlde, davacı Kurum ile davalılardan ... İnşaat Nakliye ve Tekstil San. Tic. Ltd. Şti. ve ... ile ... İnş. San. ve Tic. A.Ş vekillerinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 33. Hukuk Dairesinin istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin kararının kaldırılarak İlk Derece Mahkemesince verilen hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 33. Dairesi kararının HMK'nın 373/1 maddesi gereği kaldırılarak temyiz edilen ilk derece mahkemesi hükmünün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde davalılardan ... İnşaat Nakliye ve Tekstil San. Tic. Ltd. Şti. ve ... ile ... İnş. San. ve Tic. A.Ş.'ye iadesine, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 21/12/2020 gününde oybirliğiyle karar verildi.